

**«Нож и ремень»:
об одном неисследованном
общем месте
в древнеисландской прозе**

Е.А. Гуревич

ИМЛИ РАН

1. «Прядь о Хрои Простаке» («Hróa þátrr heimska»)

- beliti agætt ok knif ok kom mikit fe til huorstueggia (*Flat. II, 75*)
- kastat belltinu a hals ser ok þar hek vid knifr æinn hardla femikill (*Flat. II, 76*)

«Ландслов» (1274 г.):

- Nv ef maðr stelr hundi manz eða ketti. knifi
eða belti ... (*Landsl.* 172)

2. «Сага о Ньяле» (гл. 47–49):

- gaf honum hníf og belti og alklæðnað (k. 47)
- Honum liggur eftir hnífurinn og beltið (k. 48)
- og var það hnífur og belti og þykist hann kenna hvorttveggja og fer í Kirkjubæ (k. 49)

3. «Сага о людях из Лососьеи Долины» (гл. 20–21):

- fékk hún honum í hönd hníf og belti
- "Get eg að hún dyljist eigi við þessar jartegnir".
- Þá seldi Ólafur henni hnífinn og beltið og kenndi kerling gripina og varð grátfegin.

4. «Сага о Халльфреде Трудном Скальде»:

- *Möðr.*: tók af honum hníf og belt og hafði með sér (k. 7).
- *ÓTFlat.*: Tók hann af honum hníf og belt og hafði með sér. Það voru góðir gripir (k. 9).
- *Möðr.*: Hann gekk að Ingibjörgu og kvaddi hana og kvaðst hafa þar grip er Auðgísl hafði sent henni (k. 8)
- *ÓTFlat.*: hefi eg hér nú ekki annað til míns vitnisburðar, að saga mín er sönn, en hníf og belt er eg tók af Auðgísl dauðum (k. 9).

5. «Сага об Олаве Трюггвасоне» (а) (гл. 394):

Þessi maðr hafde at sanna sögu sína knif
ok belti at færa Astride er hann quad
brodur hennar hafua sent henni. Astridr
sagde suo at hon kende georla at Olafr
konungr hafde att þessa gripe er þa uoru
henni færder (*Flat.* I, 502).

6. «Сага об Олаве Трюггвасоне» (b) (гл. 396):

- ok til sannra jartæigna at þu segir satt fær þu honum knif ok belti er ek sende honum. Ok fek hann honum þa j hendr knif ok belti goda gripe þess kyns (*Flat. I*, 505).
- ср. *Laxd.*: fékk hún honum í hönd hníf og belti

7. «Сага о Кнютлингах» (гл. 55):

- þá tók hann belti búit, er hann hafði haft um sik, var þat enn bezti gripur; þar fylgði knífr búinn.

8. «Сага о сыновьях Дроплауг»

(гл. 9):

Helgi spretti af sér belti góðu og þar á
hnífur búinn

9. «Прядь о Болли сыне Болли»:

færa heim húsfreyju Helga hníf og belt er
eg sendi henni

10. «Сага о Гисли» (гл. 27):

gefur Gísli honum hníf og belti og voru það góðir gripir en ekki hafði hann fleira laust.

11. «Прядь о Халли Челноке»:

- þiggi að mér hníf þenna og belti
- og lagði fram á borðið fyrir sig **gripina**

12. «Сага о Халльфреде Трудном Скальде»:

- *Möðr.*: eg vil gefa þér hníf og belti og er hvortveggja góður gripur (k. 6).
- *ÓTFlat.*: eg gef þér í móti hníf og belti og er hvorttveggja gersemi (k. 8).

13. «Сага о Золотом Торире» («Gull-Þóris saga», гл. 3–4):

- Hann hafði um sig digurt belti og þar á góðan hníf.
- Hníf og belti læt eg hér eftir og það skaltu jafnan á þér hafa.

14. «Прядь об Олаве Альве Гейрстадира» («Óláfs þátr Geirstaðaálfs»):

- knif ok belti
- «Сага о Йоне епископе»: þá tekR hann belti sitt ok leggR vm hana. þat sama belti hafði aðr lagtt verit vm kistv h(eilags) J(ons) byskvps. ok iamskiott sem belltit var vm hana lagtt. þá varð hvn lettari ok þackaði G(vði) ok h(eilvgvm) J(oni) byskvpi (*JBpA* [(2003) 46–47]).

15. «Прядь о Норна-Гесте»:

- knif þinn ok belti

16. «Сага о Халльфреде Трудном Скальде»

(гл. 7, ред. Möðruvallabók):

- og hafði kastað belti sínu á háls sér og var þar hnífur mikill er mönnum var þá títt að hafa og var hnífurinn á bak honum
- hjó til hans tveim höndum með exinni og kom í tygilhnífinn
- *tygilkníf á hálsi* ('a knife or dirk hanging from the belt on a *tygill*')
- *Eyrbyggja saga* (гл. 58): Þórir hafði haft tygilhníf á hálsi sem þá var títt og kastað á bak sér aftur og hafði þar komið í höggið.

17. «Сага о людях из Речной Долины» («Fljótsdæla saga», гл. 19):

- [*hníf á belt* vs. *tygilhníf á háls*]
- Enginn maður hafði þá hníf á belt. Þá er menn fóru úti höfðu þeir tygilhnífa og festu á háls sér.